AD THUCYDIDIS LIBROS VI ET VII.

(Ed. Boehmiana anni 1851.)

VI. 12. 2. *Νομίσατε δὲ τοὺς τοιούτους τὰ μὲν δημόσια ἀδικεῖν τὰ δὲ ἴδια ἀναλοῦν καὶ τὸ πρᾶγμα μέγα εἶναι καὶ μὴ οἷον νεωτέρῳ βουλεύσασθαί τε καὶ ὀξέως μεταχειρίσαι.* Οὓς *ἐγὼ ὁρῶν νῦν ἐνθάδε τῷ αὐτῷ ἀνδρὶ παρακελευστοὺς καθημένους φοβοῦμαι καὶ τοῖς πρεσβυτέροις ἀντιπαρακελεύομαι κτέ.* Pronomen *οὕς* nonnullis incertam videtur habere interpretationem. Cum tamen seniores sint quos Nicias *ἀντιπαρακελεύεται* vix dubitari potest quin ad iuniores referendum sit. Itaque ut oratio constet in superioribus legendum erit: *οἷον* *ν ε ω τ έ ρ ο υ ς βουλεύσασθαι.*

VI. 72. 4. Non ferenda tautologia inest in: *μέγα δὲ βλάψαι καὶ [τὸ πλῆθος τῶν στρατηγῶν καὶ] τὴν πολυαρχίαν, ἦσαν γὰρ πεντεκαίδεκα οἱ στρατηγοὶ αὐτοῖς, τῶν τε πολλῶν τὴν ἀξύντακτον ἀναρχίαν.* Quae circumscripsi in marginem releganda sunt.

VI. 74. 2. *Ἀπελθόντες ἐς Νάξον καὶ Θρᾷκας σταυρώματα περὶ τὸ στρατόπεδον ποιησάμενοι αὐτοῦ διεχείμαζον. Θρᾷκας* viri docti abiecerunt retinuerunt *σταυρώματα* praeter Thucydidis consuetudinem de unorum castrorum vallo positum. Nam valli navalis, quae uno loco VII. 53 *σταυρώματα* dicuntur sed alibi *σταύρωμα*, alia ratio est. Habet eiusmodi vallum spatiosa intervalla, quippe per quae naves remigio impelluntur; ita totius operis (*τοῦ σταυρώματος*) singulae partes satis magno spatio disiunctae sunt, ut per se spectari possint et universae *τὰ σταυρώματα* appellari. Verum portentosum *Θρᾷκας* unde natum sit demonstrare operae pretium est. Etenim in scholiis ad hunc locum legimus *ὅρια περὶ τὸ στρατόπεδον ποιησάμενοι. οἱ μὲν τὰ νεώρια ἤκουσαν ἀκολουθήσαντες Ὁμήρῳ εἰπόντι Οὐρούς τ' ἐξεκάθαιρον, οἱ δ' ἀποθήκας.* In quibus *ὅρια* sollicitari non debebat. Quis enim non videt lemma tamquam partem scholii exhiberi et scholiastem apud Thucydidem non

σταυρώματα legisse sed *ὅρια*? Cod. Perizonii rem conficere videtur, in quo et in textu supra *σταυρώματα* et in margine ante *ὅρια π. τ. στρ. κτέ.* notum siglum *γρ.* appictum est. Si quis tamen dubitat omnem eximet dubitationem Hesychius, qui post *ὅπως οὖν* habet: *ὅρια. τὰ νεώρια, ἔνιοι ἀποθήκας· καὶ Ῥωμαῖοι ὅρρεα καλοῦσιν.* Ad idem porro *ὅριον* explicandum alia Hesychiana glossa pertinet in litterarum ordine suo loco recepta: *ὅριον. τείχισμα, φραγμόν* (l. *φραγμών*).

Rarum certe vocabulum erat *ὅριον* et propemodum incognitum cuius quatuor tradantur diversae interpretationes: *νεώρια, ἀποθῆκαι, τείχισμα, φραγμών*; num mirum si quinta alicunde accessit, eiusdem generis atque Hesychianae *τείχισμα* et *φραγμών, σταυρώματα*? quae cum primum inter versus libri Thucydidis appicta esset mox in verborum ordinem descendit et addita coniunctione in ipsam Thucydidis orationem irrepsit: *ὅρια καὶ σταυρώματα.* Eius autem interpolatae lectionis corruptela librorum *Θρᾷκας σταυρώματα* esse videtur: *Ορια-και* abiit in *Θραικας*.

Quod si verisimiliter disputatum est, duplicem lectio *ὅρια* habebit auctoritatem, alteram depravatam veterum librorum Thucydidis, alteram indubitatam grammatici omnibus Thucydidis libris antiquioris, cuius adnotatio partim in scholiis partim in Hesychii collectaneis superest. Qui si reconditorum Thucydidei sermonis verborum interpres iure reiicitur ex ignobili Byzantinorum schola profectus, lectionis idem quam in voluminibus suis reperisset gravis est testis et dignus qui audiatur.

Ergo *σταυρώματα* apud Thucydidem delendum erit, quippe quae lectio non exstabat in libris manuscriptis qui nostris longe antiquiores erant; contra aut ipsum *ὅρια* erit reponendum, vocabulum, ut multa alia quae vitam antiquam spectant, incertae significationis; aut certe in librorum *Θρᾷκας* et grammatici *ὅρια*, tamquam in reliquiis veteris traditionis, vera lectio indaganda.

VII. 8. 3. *Καὶ οἱ μὲν ᾤχοντο φέροντες οὓς ἀπέστειλε τὰ γράμματα καὶ ὅσα ἔδει αὐτοὺς εἰπεῖν.* Eo loco posita sunt *οὓς ἀπέστειλε* ut Thucydidem ea adiecisse vix credibile est.

Ἀπέστειλε ex *ἃ ἐπέστειλε* corruptum esse videtur, quod cum semel factum esset et participium et verbum accusativum requirebant. Legerim *φέροντες ἃ ἐπέστειλε καὶ ὅσα ἐ. α. εἰπ.*

VII. 13. 2. *Οἱ μὲν ἐπ' αὐτομολίας προφάσει ἀπέρχονται.* Ceterorum coniecturis mea accedat: *ἐπὶ σιτολογίας προφάσει.*

VII. 14. 3. *Εἰ δὲ προσγενήσεται ἓν ἔτι τοῖς πολεμίοις ὥστε τὰ τρέφοντα ἡμᾶς χωρία τῆς Ἰταλίας — πρὸς ἐκείνους χωρῆσαι, διαπεπολεμήσεται αὐτοῖς ἀμαχεὶ ἐκπολιορκηθέντων ἡμῶν ὁ πόλεμος.* Praestat fortasse *ἕν τι* pro *ἓν ἔτι*, nam supra non de hostium commodis actnm est, quibus verendum esset ne id quoque accederet, sed de difficultatibus quibus premebantur Athenienses. Tum *ὁ πόλεμος* sine dubio insiticium est. Solet verbum *διαπολεμεῖσθαι* hoc nomine carere et impersonaliter poni. Cf. VII. 25 fin.

VII. 28. 3.. *Μάλιστα δ' αὐτοὺς ἐπίεζεν ὅτι δύο πολέμους ἅμα εἶχον καὶ ἐς φιλονεικίαν καθέστασαν τοιαύτην ἣν πρὶν γενέσθαι ἠπίστησεν ἄν τις ἀκούσας· τὸ γὰρ αὐτοὺς πολιορκουμένους — μηδ' ὣς ἀποστῆναι ἐκ Σικελίας, ἀλλὰ ἐκεῖ Συρακούσας — ἀντιπολιορκεῖν πόλιν οὐδὲν ἐλάσσω — τῆς Ἀθηναίων, καὶ τὸν παράλογον τοσοῦτον ποιῆσαι τοῖς Ἕλλησι τῆς δυνάμεως καὶ τόλμης, ὅσον κατ' ἀρχὰς τοῦ πολέμου οἱ μὲν ἐνιαυτόν, οἱ δὲ δύο, οἱ δὲ τριῶν γε ἐτῶν, οὐδεὶς πλείω χρόνον ἐνόμιζον περιοίσειν αὐτούς, εἰ οἱ Πελοποννήσιοι ἐσβάλλοιεν ἐς τὴν χώραν· ὥστε ἔτει ἑπτακαιδεκάτῳ μετὰ τὴν πρώτην ἐσβολὴν ἦλθον ἐς Σικελίαν, ἤδη τῷ πολέμῳ κατὰ πάντα τετρυχωμένοι, καὶ πόλεμον οὐδὲν ἐλάσσω προσανείλοντο τοῦ πρότερον ὑπάρχοντος ἐκ Πελοποννήσου.* Post *ἐς τὴν χώραν* semicolon pro commate posui, quod qua de causa fecerim infra demonstrabitur. Etenim inextricabilis est syntaxis huius loci quemadmodum edi solet; nam infinitivi *τὸ μὴ ἀποστῆναι, ἀντιπολιορκεῖν, τὸν παράλογον ποιῆσαι* in hac oratione incerti pendent neque ullo modo cum ceteris cohaerent; deest enim finitum verbum quocum sint coniungendi. Tum *ὥστε ἔτει ἑπτ. — ἐκ Πελοποννήσου* non habent quo referantur: nam non in his apodosin habet *τὸν παράλογον τοσοῦτον ποιῆσαι* sed in *ὅσον — ἐς τὴν χώραν.*

In interpretatione huius loci hoc tenendum videtur. Duas

res, quae primo breviter proponuntur, Atheniensium indomitos spiritus (*ἐς φιλονεικίαν καθέστασαν τοιαύτην*) et opinionem quam Graeci de ipsis et de belli eventu habuissent (*ἣν πρὶν γενέσθαι ἠπίστησεν ἄν τις ἀκούσας*) Thucydides deinceps explicat et pluribus verbis complectitur, sed inverso ordine. Itaque quod in brevi illa indicatione primum posuit id ad finem huius loci absolvit: *καὶ ἐς φιλονεικίαν καθέστασαν τοιαύτην — ὥστε ἔτει ἑπτακαιδεκάτῳ — ἦλθον ἐς Σικελίαν κτέ.* Alterum vero argumentum, in *ἣν ἀκούσας* quodammodo praeparatum, deinceps fusius exponitur verbis *τὸ γὰρ — ἐς τὴν χώραν.* Hoc autem erat quare colon post *χώραν* necessarium videbatur; haec omnia enim in continuatione sermonis media interveniunt. His vero explicatis restat ut singula quaedam restituantur a correctoris incerto iudicio corrupta et interpolata. Qui cum universam compositionem huius loci non perspexisset ad similitudinem eorum quae praecedunt scripsit *καὶ τὸν παράλογον τοσοῦτον ποιῆσαι,* pro verbo finito *ἐποίησε* infinitum *ποιῆσαι* ponens et interpolata particula *καὶ* cum ceteris infinitivis coniungens. Vera autem lectio videtur: *τὸ γὰρ — ἀντιπολιορκεῖν πόλιν οὐδὲν ἐλάσσω — τῆς Ἀθηναίων τὸν παράλογον τοσοῦτον ἐποίησε τοῖς Ἕλλησι —, ὅσον κτέ.*

VII. 45. 2. *Ἀπέθανον δὲ οὐκ ὀλίγοι — ὅπλα μέντοι ἔτι πλείω ἢ κατὰ τοὺς νεκροὺς ἐλήφθη· οἱ γὰρ κατὰ τῶν κρημνῶν βιασθέντες ἅλλεσθαι ψιλοὶ ἄνευ τῶν ἀσπίδων οἱ μὲν ἀπώλλυντο οἱ δ' ἐσώθησαν.* Iterum interpolationis suspicionem movent verba *ἄνευ τῶν ἀσπίδων.* Nam *ψιλός* per se dicitur qui est *χωρὶς ὅπλων.*

VII. 46. *Ἐς — Ἀκράγαντα — Σικανὸν ἀπέστειλαν, ὅπως ὑπαγάγοιτο τὴν πόλιν εἰ δύναιτο.* *Ὑπάγεσθαι* fraudis et blanditiarum significationem habet quibus quis homines, plerumque in ipsorum perniciem, ad se alliciat. Hoc loco verum videtur *ἐπαγάγοιτο.*

VII. 48. 2. *Τὸ δέ τι καὶ τὰ τῶν πολεμίων — ἐλπίδος τι ἔτι παρεῖχε πονηρότερα τῶν σφετέρων ἔσεσθαι ἢν καρτερῶσι προσκαθήμενοι.* *Ἔτι* ante *πονηρότερα* transponendum videtur, quo loco facile excidere potuit. Primum omissum, tum inter versus aut in margine suppletum, mox descendit quo non oportebat.

VII. 48. 4. Τῶν — παρόντων στρατιωτῶν πολλοὺς — ἔφη — βοήσεσθαι ὡς ὑπὸ χρημάτων καταπροδόντες οἱ στρατηγοὶ ἀπῆλθον. Neque verbi καταπροδιδόναι neque ἀπιέναι ea est significatio ut cum ὑπὸ χρημάτων coniungi possint. Fortasse exquisita locutio, qualis est Demosthenis μισθοῦ νόμους γράφειν, εἰσφέρειν (contra Timocr. p. 722), hoc loco obliterata est: ὡς χρημάτων καταπροδόντες.

VII. 70. 5. Καὶ ὅσον μὲν χρόνον προσφέροιτο ναῦς, οἱ ἀπὸ τῶν καταστρωμάτων τοῖς ἀκοντίοις — ἐπ' αὐτὴν ἐχρῶντο· ἐπειδὴ δὲ προσμίξειαν, οἱ ἐπιβάται ἐς χεῖρας ἰόντες ἐπειρῶντο ταῖς ἀλλήλων ναυσὶν ἐπιβαίνειν. Non diversi sunt ἐπιβάται et qui supra οἱ ἀπὸ τῶν καταστρωμάτων dicuntur. Vide § 3. In nostro loco οἱ ἐπιβάται insiticium videtur.

VII. 70. 8. In fine eiusdem capitis οἱ δὲ Συρακόσιοι, εἰ οὓς σαφῶς ἴσασι προθυμουμένους Ἀθηναίουςπαντὶ τρόπῳ διαφυγεῖν, τούτους αὐτοὶ φεύγοντες φεύγουσιν, molestum Ἀθηναίους deleverim.

VII. 75. 5. Quadraginta millia hominum in Atheniensium agmine a Syracusis recedebant, καὶ τούτων οἵ τε ἄλλοι ἔφερον πάντες ὅτι τις ἐδύνατο ἕκαστος χρήσιμον, καὶ οἱ ὁπλῖται καὶ οἱ ἱππῆς παρὰ τὸ εἰωθὸς αὐτοὶ τὰ σφέτερα αὑτῶν σιτία ὑπὸ τοῖς ὅπλοις, οἱ μὲν ἀπορίᾳ ἀκολούθων οἱ δ' ἀπιστίᾳ. Cibaria calones semper portare solebant, et si iter in pacato erat aut procul ab hostibus praeterea arma. Nunc utroque onere milites et equites praeter consuetudinem gravabantur, armorum et insuper cibariorum τὰ σιτία ἐπὶ τοῖς ὅπλοις.

VII. 87. 5. Ξυνέβη τὸ ἔργον τοῦτο Ἑλληνικὸν τῶν κατὰ τὸν πόλεμον τόνδε μέγιστον γενέσθαι, δοκεῖν δ' ἔμοιγε καὶ ὧν ἀκοῇ Ἑλληνικῶν ἴσμεν, καὶ τοῖς τε κρατήσασι λαμπρότατον καὶ τοῖς διαφθαρεῖσι δυστυχέστατον. Qui Ἑλληνικὸν retinent barbarorum aliquam in hoc bello calamitatem Atheniensium clade maiorem respicere debebunt. Vereor ut inveniant. Ἑλληνικὸν eiiciendum est. Adscripsit magister ad κατὰ τὸν πόλεμον τόνδε, idem homo ut videtur cui c. 85. 4. τῶν ἐν τῷ [Σικελικῷ] πολέμῳ τούτῳ debemus.

W. G. PLUYGERS.